

АВТОГРАФ (від **авто...** і грец. γράφω — пишу) — власноручний, переважно пам'ятний напис чи підпис; Також текст твору, написаний власноручно автором (поняття А. стосується і машинописних текстів, підписаних автором). Текст твору може існувати в кількох А., які відповідають різним його редакціям. А. бувають чорнові (написані в процесі безпосеред. творення й формування тексту) і чистові (переписані начисто з попередніх). Різновидом чорнових А. є начерки — незавершені фрагменти рукопис. тексту, а також плани творів. Принципова різниця між чорновим і чистовим А. полягає не в їхніх зовн. ознаках (більша чи менша кількість виправлень, перероблень і доповнень), а в тому, що вони фіксують якісно відмінні фази твор. процесу. А. — цінне джерело вивчення твор. лабораторії і методів праці письменників. За сукупністю А. та ін. рукопис. матеріалів встановлюється автентичний текст твору, вільний від випадк. дефектів і пропусків, друкар. помилок, цензур. спотворень, редактор. виправлень і додатків, зроблених без згоди чи всупереч волі автора. За своїм значенням до А. наближаються рукописні списки з А., виправлені автором, правлені автором ґранки, коректурні аркуші, примірники прижиттєвих видань та публікацій, до яких письменник вніс уточнення

й доповнення. А. вітчизн. і зарубіж. письменників збирають і зберігають архіви, б-ки, музеї, установи НАНУ, окремі особи. А. вивчають історики літ-ри, текстологи, палеографи, археографи. Складаються й видаються їх наук. описи, найцінніші А. друкуються. 1963–84 вийшли факсимільні вид. А. Т. Шевченка «Більша книжка», «Три літа», «Дневник», два вид. «Малої книжки», 1997 видруковано А. поеми «Мар'яна-черниця».

Рекомендована література

1. Опис автографів українських письменників (19 – поч. 20 ст.). К., 1959;
2. Лихачев Д. С. Текстология: Краткий очерк. Москва; Ленинград, 1964;
3. Баб'як П. Г. Автографи українських і російських письменників: Анотац. покажч. Л., 1976;
4. Бельчиков Н. Ф. Литературное источниковедение. Москва, 1983;
5. Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури ім. Т. Шевченка НАН України. К., 1999.

В. С. Бородін

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Автограф / В. С. Бородін // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-42423>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).